

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Országos forduló

2014. 03. 21.

7. osztály

---

tanuló neve

---

tanuló iskolája

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszky ~~Bacska~~ Eszter szaktanácsadó

Lenczéné Vrbovszki Judit szaktanácsadó

Unti Judit tanár

Lektorálta:

Tóth Katalin lektor

A verseny fővédnöke:

Dr. Simonosics Péter nyelvész, docens

Tollbamondás

Mezzofanti (1774–1849), a világ legnagyobb nyelvcsodája (élete végén állítólag 103 nyelven tudott), megtanult magyarul is. 1817-ben magyar nyelven üdvözölte József nádort olaszországi útján, de kárba vesztett a fáradsága, mert a nagyszámú kíséretben csak egy ember beszélt magyarul.

„Tudja – mondotta Frankl Ágoston cseh költőnek –, melyik nyelvet tartom az olasz és a görög nyelv után, minden más nyelv előtt, leginkább dallamosnak és a verselés szempontjából leginkább fejlődésre képesnek? A magyart.”

Még nagyobb dicsérettel szól róla *Brockhaus Lexicon*a. „A magán- és a mássalhangzók szép aránya, a hangok finom árnyalása, minden szótag egyenletes és tökéletes képzése és a magánhangzó-illeszkedés harmóniája pompássá és férfiasá teszik a nyelvet.”

Legnagyobb dicsérettel talán *Ebersberg*, akkor világhírű bécsi tanár, halmozta el a magyar nyelvet. „Olyan ennek a nyelvnek a szerkezete, mintha nyelvészek gyülekezete alkotta volna meg, hogy meglegyen benne minden szabályosság, tömörség, összhang és világosság, és amellet szorgosan került volna minden közönségességet, kiejtésbeli nehézséget és szabálytalanságot.”

Végezetül álljanak itt *Jules Romains*-nek, korunk egyik legnagyobb francia költőjének szavai 1927-ből, amikor meglátogatta Magyarországot: „Mivel a magyar nyelvet nem értem, minden erőmmel azon iparkodtam, hogy megérezzem. A színházban, ahol két estét töltöttem, az idegen szavak áradatát nemcsak közönyös zajként engedtem magamra hatni. Tőlem telhetőleg figyeltem, amint zenét hallgatunk, vagy helyesebben, amint a vadember végigtapogat egy érmet, hogy legfinomabb körvonalait is megkülönböztesse. Azután, mivel jól tudtam, hogy nyelvészeti atyafiság fűzi össze a finn meg a magyar nyelvet, emlékezetembe idéztem egyik hasonló kísérletem, melyet Helsinkiben tettem, s próbáltam rájönni, vajon ez a nyelvészeti rokonság megnyilatkozik-e az én fülemnek érezhető hasonlóság által. Be kell vallanom, hogy ilyesmit nem észleltem. A két nyelv zenéje külsőleg merőben másnak tetszett. A finn nyelvnek van valami sajátos varázsa; állandóan úgy cseng, mint a drágakőfűzér, melyet egy kéz mozgat a mellen, vagy a fürge csermely, mely kavicsokat görget. Csilingelésében van valami semmihez sem hasonlítható frissesség. Minden nyelv közül, melyet hallottam, a finn nyelv érzékelteti meg a leginkább a gyermekkor kellemét, egy ősi tavaszi ünnep vidámságát. Ezzel ellentétben, úgy érzem, hogy a magyar nyelv csupa erő. Nem ismerek ehhez fogható férfias nyelvet. Szenvedelmesen férfias. Az önök szótagjaiban van valami az izmok kemény nekiduzzadásából; néha rekedt és rövid lihegés emeli fel őket, amint a szilaj indulat felemeli a mellkast. Hát én leginkább ezt éreztem, amit egy másik kísérletem is megerősített, amikor meghitt társaságban elszavaltattam magamnak a klasszikus és jelenkori költészet néhány darabját.” (*A Pesti Hírlap nyelvőre c. könyv alapján*)

Feladatok

1. Melyik külföldi állítja ezt a magyar nyelvről? 5/

- a) Szenvedélyes nyelvnek hangzik. _____
- b) A harmadik legszebb nyelv a világon. _____
- c) A verselés alapján tartja nagyra a nyelvet. _____
- d) Nyelvészeti szempontból tökéletes. _____

2. Igaz vagy hamis az állítás? 5/

- a) Mezzofanti 1817-re már beszélt magyarul. _____
- b) Ezt a szöveget Lotz János állította össze különböző nyilatkozatokból. _____
- c) Romains költőként viszonyul a magyar nyelv hangzásához. _____
- d) Színházban kell a nyelvek zeneiségét vizsgálni. _____

e) A francia költő szerint a finn nyelv a fülnek kellemesebb, mint a magyar. _____

3. A nyelvekkel kapcsolatos kifejezések, tulajdonságok meghatározásait adtuk meg. Mely szövegben szereplő kifejezések rokon értelmű megfelelői ezek? 5/

nyelvrokonság _____
 egy életszakasz báját _____
 heves érzelem _____
 egyfajta hangok összerendeződése _____
 felhangzásának problémáit _____

4. Mely kifejezések illenek össze a jelentésük hasonlósága alapján? 5/

Figyelj arra, hogy a képes kifejezések között milyen hangulati különbségek vannak.

Kösd össze a két oszlopban szereplő párokat!

Képes kifejezések

Jellemzés

a vadember végigtapogat egy érmet	dallamívhez hasonló
drágakőfüzér, melyet egy kéz mozgat	idegenül hangzik
fürge csermely, mely kavicsokat görget	hatásos, dinamikus
tavaszi ünnep vidámsága	zökkenőkkel, zeneiséggel teli
csupa erő	élénk, jó hangulatú

Összesen: 20 pont

Elért pontszám: _____

HELYESÍRÁS

1. Egészítsd ki az alábbi családnevek hiányzó betűit ott, ahol szükséges!

Dessew___y Arisztid

Batthyá___ Lajos

Madá___ Imre

Sz__ch__nyi Ferenc

___örösmart___y Mihály

Zi___y Mihály

T___ököly Imre

Balass__ Bálint

Táncsi___ Mihály

Per___el Mór

2. Írd a kiemelt szavak fölé a rövidítésüket, ahol kell, a hozzájuk tartozó toldalékkal együtt!

_____

Csütörtökön lesz az esküvőnk.

_____

Három **centiméterrel** rövidebb lett a nadrágom.

_____

Délnyugat felé repülnek a madarak.

_____

A pályaudvaron vártunk estig.

_____

10 **ezer forinttal** többbe került az idei nyaralásunk.

_____

Ugyanott lakom, ahol az osztálytársam.

_____

Boldog új évet kíván.

_____

Öt **darabbal** kevesebbet adtál a gyümölcsből, mint neki.

3. Az alábbi szavak közül néhányat rosszul írtunk. Húzd alá őket, majd írd le a vonalra helyesen!

zöldell, lehelet, talpalattnyi, ellipszis, kijebbb, fennt, mállik, közönbös, észszerű, visszhang, öcs, álhatatos, hallhatatlan, lélekzet, ekképp, gugol, erőssen, bennfentes, fejjebb, korepetál, akkumulátor

4. Írd le helyesen a vonalakra a zárójelbe tett szavakat, majd párosítsd őket aszerint, hogy melyeket írjuk azonos szabályok alapján! Írd a sorszámokat a négyzetekbe!

☐	_____	1.	_____	(anya könyv vezető)
	(balett táncos)			
☐	_____	2.	_____	(a pál utcai fiúk)
	(móriczi)			
☐	_____	3.	_____	(kazinczy verseny)
	(idegen szavak és kifejezések szótára)			
☐	_____	4.	_____	(gyümölcs csendélet)
	(lelki ismeret furdalás)			
☐	_____	5.	_____	(jókais)
	(kossuth díj)			

5. Pótold a következő szöveg hiányzó írásjeleit!

Comenius: A könyvek szeretete

A tanulóknak a könyveket aranynál gyöngynél többre kell becsülniük A könyvet nem szeretni annyi mint nem szeretni a bölcsességet A bölcsességet nem szeretni annyi mint állatvá lenni ez pedig gyalázása a Teremtőnek aki azt akarja hogy az ő képmása legyünk A könyvek révén sokan lesznek tudósok az iskolán kívül is könyvek nélkül pedig senki sem lesz tudós még az iskolában sem Ha szeretjük az iskolát szeressük a könyvet az iskolák lelkét is Amelyik iskolát nem éltetik a könyvek az halott

6. Írd le helyesen az alábbi kifejezéseket!

mézeskenyér: _____

nyelvtankönyv: _____

betontámfal: _____

irodalomfüzet: _____

hamvaszöld: _____

melegvítároló: _____

mosószáritógép: _____

megnemértés: _____

elsőfilmes: _____

elsőéves: _____

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____